

অসমীয়া বিভাগ নন্দনাথ শিক্ষীয়া মহাবিদ্যালয়

স্থাপিতঃ ১৯৫৯

তিতাবৰ, জিলা-যোবহাট, অসম, পিন- ৭৮৫৬৩০

প্রমাণ পত্র

শ্রীমতী কাকলী কছুৰী স্নাতক কলা শাখাৰ যষ্ঠ যান্মাসিকৰ (বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বোল নম্বৰ- ৩০৮১০০৯৯) ছাত্রী। তেওঁ মোৰ তত্ত্বার্থানত DSE-৩(H) পাঠ্যক্ৰমৰ অন্তৰ্গত প্ৰকল্প কাকতৰ বাবে “মিচিংসকলৰ খাদ্যাভ্যাস” বিষয়ত গৱেষণা কাৰ্য সম্পন্ন কৰি প্ৰকল্পটিৰ এটি প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰিছে। তেওঁ সম্পূৰ্ণ নিজা অধ্যয়নৰ জৰিয়তে এই প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিছে।

গৱেষণা কাৰ্যত তেওঁৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰিলোঁ।

মুল্লী অপ্পচূ
তত্ত্বার্থায়ক
অসমীয়া বিভাগ
নন্দনাথ শিক্ষীয়া মহাবিদ্যালয়
তিতাবৰ।

অসমীয়া বিভাগ
নন্দনাথ শহীকীয়া মহাবিদ্যালয়

তিতাবৰ, জিলা- যোৰহাট, অসম, পিন- ৭৮৫৬৩০

প্রসঙ্গ নং.....

তাৰিখ : ০৭০৭.২০২২

প্রমাণ পত্ৰ

শ্রীমতী কাকলী কছুৰী স্নাতক ষষ্ঠ যান্ত্রিক কলা শাখাৰ (বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ৰোল নম্বৰ : ৩০৮৬০০৯৯)ৰ ছাত্ৰী। তেওঁ ড° মৃগালী কাগজুঙৰ তত্ত্বাবধানত DSE-৩(H) পাঠ্যক্ৰমৰ অন্তৰ্গত প্ৰকল্প কাকতৰ 'মিচিংসকলৰ খাদ্যাভ্যাস' বিষয়ত গৱেষণা কাৰ্য সম্পন্ন কৰি প্ৰকল্পটিৰ এটি প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰিছে।
গৱেষণা প্ৰকল্প কাৰ্যত তেওঁৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰিলোঁ।

শ্রীমতী কছুৰী
বিভাগীয় প্ৰধান
অসমীয়া বিভাগ,
নন্দনাথ শহীকীয়া মহাবিদ্যালয়, তিতাবৰ।

Head
Department of Assamese
Nanda Nath Saikia College
Titabar

কৃতজ্ঞতা স্বীকার

জ্ঞান হ'ল মানুহৰ জীৱনৰ এক অমূল্য সম্পদ। জ্ঞান লাভৰ পৰিধি বৰ বিশাল। এই জ্ঞান আমি শৈশৱৰ পৰাই লাভ কৰি আহিছোঁ। নন্দনাথ শহীকীয়া মহাবিদ্যালয়ৰ ষষ্ঠ যান্মাসিকৰ DSE-2(H) প্ৰকল্প পাঠ্যক্ৰমটো এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়। এই প্ৰকল্পৰ অধীনত মোৰ এই গৱেষণা পত্ৰখনি প্ৰস্তুত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তত্ত্বাবধায়কৰ দায়িত্ব লৈ গৱেষণা বিষয়ত প্ৰযোজনীয় সকলো দিহা-পৰামৰ্শ দি মোক সহায় কৰাৰ বাবে অসমীয়া বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা তথা শিক্ষাগুৰু ড° মৃগালী কাগয়ুৎ বাইদউলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ আৰু শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। মোৰ গৱেষণা পত্ৰখনৰ বিভিন্ন কামত সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱা শদিয়ালৰ ৰাপচী সোনোৱাল ভণ্টি আৰু গড়াজান মিচিং গাঁৱৰ বিশাল মিপুন ভাইটিলৈ অশেষ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন জনাইছোঁ লগতে যিসকল বন্ধু-বন্ধুৰী তথা পৰিয়ালবগহি এই গৱেষণাখন প্ৰস্তুত কৰোঁতে সহায় কৰিছে তেওঁলোককো ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সৰ্বশেষত মোৰ লেখনিসমূহ ছপা আকাৰে দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা সমূহ কৰ্তৃপক্ষলৈ অশেষ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ আৰু লগতে মোৰ এই গৱেষণা পত্ৰখনি প্ৰস্তুত কৰোঁতে অজ্ঞাতবশতঃভাৱে বহতো ভুল-ক্ৰতি বৈ গৈছে তাৰ বাবে পাতুৱৈ সমাজক ক্ষমা বিচাৰিছোঁ আৰু এই ভুলবোৰ আঙুলিয়াই দি শুধৰাই লয় যেন।

অধীনস্ত যজবন্নী বচ্ছাপ্তী
কাকলী কছাৰী

স্নাতক ষষ্ঠ যান্মাসিক
অসমীয়া বিভাগ

সূচীপত্র

কৃতিগ্রন্থ

তত্ত্বারধায়কর প্রমাণপত্র

বিভাগীয় প্রধানের প্রমাণপত্র

১.০ অবরতবণিকা	১
১.১ বিষয়ের পরিচয়	১
১.২ বিষয়ের উদ্দেশ্য	১-২
১.৩ বিষয়ের পরিসর	২
১.৪ বিষয়ের পদ্ধতি	২
১.৫ পূর্বৰূপ অধ্যয়নের পদ্ধতি	২-৩
দ্বিতীয় অধ্যায়ঃ	
২.০ মিটিংসকলের খাদ্যাভাস	৪-৫
২.১ প্রধান খাদ্য	৫-৬
২.২ পানীয় খাদ্য	৬-৯
২.৩ উঙ্গিদ জাতীয় খাদ্য	৯
২.৪ আমিষ খাদ্য	১০
২.৫ সংরক্ষিত খাদ্য	১০-১২
তৃতীয় অধ্যায়ঃ	
৩.০ মিটিংসকলে উৎসর-পার্শ্বত ব্যবহার করা খাদ্য	১৩-১৪
চতুর্থ অধ্যায়ঃ	
৪.০ মিটিংসকলে ধর্মীয় অনুষ্ঠানত ব্যবহার করা খাদ্য	১৫-১৬
পঞ্চম অধ্যায়ঃ	
৫.০ খাদ্যের লগত লোক-বিশ্বাস	১৭-১৮

ষষ্ঠ অধ্যায়

৬.০ লোক সাহিত্যত মিচিং খাদ্য

১৯-২০

সপ্তম অধ্যায়

৭.০ উপসংহার

২১-২২

৭.১ সিদ্ধান্ত

২২

প্রসংগটোকা

গ্রন্থপঞ্জী

তথ্যদাতার তালিকা

আলোকচিত্র

প্রথম অধ্যায়

১.০ অরতৰণিকা

১.১ বিষয়ৰ পৰিচয় :

অসম তথা উত্তৰ-পূর্বাঞ্চল কেৱল ভাষাবেই নহয়, ই সংস্কৃতিৰো যাদুঘৰ আৰু ভূ-স্বৰ্গ। আৰ্য আৰু আৰ্যভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰো সু-সমন্বয়ত মহিমামণ্ডিত মায়াময় আৰু বৰ্ণল নন্দন-কানন। এই বিশাল ভূ-খণ্ডত ইতিহাসে নগৰকা দিনৰ পৰা নানা জাতি-জনগোষ্ঠীৰ লোকে বাস কৰি সুকীয়া-সুকীয়া কৃষ্টি সংস্কৃতি জীয়াই ৰাখিছে। এনে বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ কৃষ্টি-সংস্কৃতিৰে পৰিপূৰ্ণ অসমৰ জনগোষ্ঠী হৈছে মিচিং জনগোষ্ঠী। মিচিংসকলক বড়ো-কছুবীসকলৰ পিছতেই অসমৰ ভৈয়ামৰ জনজাতিসমূহৰ ভিতৰত দ্বিতীয় বৃহত্তম জনজাতি হিচাপে জনা যায়। মিচিংসকলে সাধাৰণতে নদী কাষৰীয়া অঞ্চলত জীৱন নিৰ্বাহ কৰে। সেয়েহে মিচিং সংস্কৃতি নদীক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ়ি উঠিছে। এই জনগোষ্ঠীসকল আদিতে অসমৰ উত্তৰ-পূৰুফালৰ পাহাৰত আছিল আৰু বৰ্তমান অৰূপাচলৰ চিয়াং জিলাত থকা ‘মিয়ং’ আৰু ‘দামৰ’ৰ পৰা আহি অসমৰ ধেমাজি, তিনিচুকীয়া, লক্ষ্মপুৰ, ডিঙ্গড়, শিৰসাগৰ, গোলাঘট, যোৰহাট, মাজুলী, শোণিতপুৰ জিলাত প্ৰধানকৈ বাস কৰিছে বুলি জানিব পৰা যায়। ২০১১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি অসমত প্ৰায়ে ৬,৮৭,৪৩৬ জন মিচিং সম্প্ৰদায়ৰ লোক আছে।

মিচিংসকল মংগোষ্ঠীৰ তিৰুতবৰ্মী মূল শাখাৰ অন্তৰ্ভুক্ত। বাৰেবৰণীয়া স্বকীয় সংস্কৃতিৰে সমৃদ্ধি মিচিং জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে নিজকে আবুতানি বংশধৰ বুলি কয়। মিচিং শব্দৰ ব্যৃত্পত্তিগত অৰ্থ সন্দৰ্ভত নানাজনে নানা মত পোষণ কৰিছে। সু-সাহিত্যিক ভাষা গৱেষক অধ্যাপক নাহেন্দ্ৰ পাদুনৰ মতে মিচিং শব্দৰ অৰ্থ হৈছে ‘মি’ মানে মানুহ আৰু ‘চিং’ মানে একে জাতৰ বা বংশৰ লোক। মিচিংসকলৰ অগ্ৰণীলেখক তৰুণ চন্দ্ৰ পাঠেগামৰ মতে মি মানুহ+আচি পানী অৰ্থাৎ মি+আচি=মিচিং হৈছে। শিক্ষাবিদ, সাহিত্যিক ইন্দেশ্বৰ পেণ্ডেৰৰ মতে মি-মানুহ+আনচং=শান্তশিষ্ট অৰ্থাৎ মি+আনচং=মিচিং হৈছে। সেইমতে হে মিচিং হৈছে। ই যি কি নহওঁক মিচিংসকল অসমৰ এটা প্ৰধান জনজাতীয় গোষ্ঠী; যিয়ে বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠনত এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ অৱদান আগবঢ়াই আহিছে।

১.২ বিষয়ৰ উদ্দেশ্যঃ

সংস্কৃতি এখন সমাজৰ প্রতিবিন্ধ স্বৰূপ। লোক সংস্কৃতিত প্রতিফলিত হয় লোক জীৱনৰ আৱেগ, অনুভূতি, অভিজ্ঞতা, লোক জীৱনৰ পৰম্পৰা, সামাজিক জীৱনৰ অনুবিশ্বাস, লোকবিশ্বাস, বীতি-নীতি, ধৰ্ম, গীত-মাত ইত্যাদি। মিচিং লোক সংস্কৃতিতো সাধাৰণ চহালোকৰ প্রতিবিন্ধ প্রতিফলিত হয়। মিচিং লোক সংস্কৃতিৰ অধ্যয়নৰ ফলত তেওঁলোকৰ সমাজত প্ৰচলিত বীতি-নীতি, অনুবিশ্বাস, উৎসৱ-পাৰ্বণ, সাহিত্য, ধৰ্ম, জীৱন নিৰ্বাহ প্ৰণালী ইত্যাদিৰ বিষয়ে আভাষ পাৰি। এনে উদ্দেশ্য আগত ৰাখি বৰহোলা গড়াজান মিচিং গাঁৱৰ লোকসকলৰ ওপৰত ক্ষেত্ৰ ভিত্তিক অধ্যয়ন কৰি মিচিংসকলৰ খাদ্যাভাসৰ বিষয়ে পোৱা তথ্যসমূহ সম্পর্কে এই গবেষণা পত্ৰখনত আলোচনা কৰা হৈছে।

১.৩ বিষয়ৰ পৰিসৰঃ

এই গবেষণা পত্ৰখন আলোচনা কৰিবলৈ যাওঁতে তেওঁলোকে খোৱা প্ৰধান খাদ্য, উৎসৱ-পাৰ্বণত, ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানত কি কি খাদ্য খাই আৰু লগতে খাদ্যৰ লগত কিদৰে লোকবিশ্বাস জড়িত হৈ আছে এই সকলোবোৰ দিশ সামৰি লোৱা হৈছে।

১.৪ বিষয়ৰ পদ্ধতিঃ

মিচিংসকলৰ খাদ্যাভাসৰ ওপৰত আলোচনা কৰিবলৈ যাওঁতে বিশ্লেষণাত্মক পদ্ধতি প্ৰয়োগ কৰা হৈছে।

১.৫ পূৰ্বৰ্কৃত অধ্যয়নৰ পদ্ধতিঃ

মিচিংসকলৰ খাদ্যাভাসৰ ওপৰত পূৰ্বতে অংশুমান দাসৰ সম্পাদনাত ‘অসমৰ জনগোষ্ঠীয় লোক খাদ্য’ প্ৰস্তুখনত ‘মিচিং জনগোষ্ঠীৰ খাদ্য সন্তাৰঃ এটি অৱলোকন’ প্ৰৱন্ধটিত প্ৰীতিলতা পেঁগু

দলে ২৭৬ পৃষ্ঠাত আৰু ‘মিচিং লোকখাদ্যঃ এটি বিশ্লেষণাত্মক অধ্যয়ন’ প্ৰৱন্ধত ৪৭.....৬৭
পৃষ্ঠাত মিচিং জনগোষ্ঠীৰ খাদ্যৰ ওপৰত সম্যক ধাৰণা এটি দাঙি ধৰিছে। ইয়াৰোপবিচাও লোকেশ্বৰ
গণে দেৱে ‘অসমৰ লোক সংস্কৃতি-২’ ত মিচিং সকলৰ পানীয় জাতীয় প্ৰস্তুত কৰণৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰিছে। ‘মিচিং সংস্কৃতিৰ সুবাসত’ ড° অজন্তা বাজখোৱাই মিচিং সকলৰ পৰম্পৰাগত
খাদ্য সম্পর্কে প্ৰৱন্ধ লিখি মিচিং জনগোষ্ঠীৰ খাদ্যৰ কিছু আভাস দাঙি ধৰিছে লগতে ড° মৃণালী
কাগয়ং বাইদেউৰ ‘ক্ৰমবিৱৰ্তনত মিচিং লোক উৎসৱ’ প্ৰস্তুত ৩৪৩.....৩৫৭ পৃষ্ঠাতো মিচিং
জনগোষ্ঠীৰ খাদ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে।

দ্বিতীয় অধ্যায়

২.০ “মিচিং সকলৰ খাদ্যাভাস”

মানুহৰ মৌলিক প্রয়োজনৰ অন্যতম হৈছে খাদ্য। সভ্যতাৰ ক্ৰমবিকাশত খাদ্যই অন্যতম ভূমিকা প্ৰহণ কৰি আহিছে। খাদ্যৰ সন্ধানত আদিম মানুহৰ এঠাইৰ পৰা আন এঠাইলৈ অনিশ্চিত যাত্ৰা আৰম্ভ হৈছিল। খাদ্যৰ সন্ধানতে মানুহে নানা প্ৰত্যাহানৰ সমুখীন হৈছে আৰু প্ৰতিকূল পৰিৱেশকো জয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। কৃষি সভ্যতাৰ পাতনি মেলাৰ আগলৈকে মানুহে বনৰীয়া ফল-মূল আহৰণ কৰি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰিছিল, জীৱ-জন্ম চিকাৰ কৰি কেঁচাই কেঁচাই ভক্ষণ কৰিছিল। জুইৰ আৱিষ্কাৰে মানুহৰ খাদ্যাভাসলৈ পৰিৱৰ্তন আনিলৈ। মানুহে জুইত পুৰি বাঘ সিজাই খোৱাৰ অভিজ্ঞতা আহৰণ কৰিলৈ। লাহে লাহে শস্যৰ গুটি পচাই খাদ্য উৎপাদন কৰাৰ প্ৰচেষ্টা আৰম্ভ হ'ল। ভৌগোলিক পৰিৱেশে এটা জাতিৰ খাদ্যতালিকাৰ ক্ষেত্ৰত নিৰ্ণয়ক ভূমিকা প্ৰহণ কৰে। যি পৰিৱেশত যি খাদ্য সৰহকৈ উৎপাদন হয় মানুহে সাধাৰণতে সেই খাদ্যই প্ৰহণ কৰে। যেনে- পাঞ্চালত ঘেঁঁহুৰ উৎপাদন অধিক হোৱাৰ বাবে পাঞ্চালৰ প্ৰধান খাদ্য ৰুটি আৰু অসমত ধানখেতি অধিক হোৱা বাবে অসমীয়া মানুহৰ প্ৰধান খাদ্য ভাত। ইয়াৰ উপৰি ধৰ্ম আৰু পৰম্পৰাই মানুহৰ খাদ্যভাসত প্ৰভাৱ পেলায়। অৱশ্যে পৰিৱৰ্তিত সময়ত মানুহৰ ৰুটি অনুযায়ী বেলেগ বেলেগ খাদ্যও প্ৰহণ কৰা দেখা যায়।

এটা জাতি বা জনগোষ্ঠীৰ খাদ্যাভাসে সেই বিশেষ জাতি বা জনগোষ্ঠীটোৱ বহুথিনি বৈশিষ্ট্য বহন কৰে। তেওঁলোকৰ ৰুটি-অভিরুটি, স্বাস্থ্য, জীৱন-ধাৰণৰ মান, প্ৰকৃতিৰ লগত সম্পর্ক প্ৰভৃতি কথা খাদ্যৰ লগত জড়িত হৈ থাকে। এটা জাতি বা জনগোষ্ঠীয়ে পালন কৰা লোক উৎসৱৰ মাজেদি তেওঁলোকৰ বহুবিলাক দিশ পোহৰলৈ আনে। মিচিংসকলে পালন কৰা লোক উৎসৱৰ মাজেদিও তেওঁলোকৰ খাদ্যসন্তাৱৰ বহু দিশ উন্মোচিত হয়।

মিচিংসকলে দৈনন্দিন জীৱন নাইবা লোক উৎসৱত প্ৰহণ কৰা সৰহভাগ খাদ্যই প্ৰকৃতিৰ পৰা সংগ্ৰহীত। দীৰ্ঘ দিন অটব্য অৱগ্যত বসবাস কৰা মিচিংসকলে প্ৰকৃতিৰ সহজলভ্য ফল-মূল, পশু-পক্ষী, মাছ-কাছ আদিৰ উপৰি ঝুম পদ্ধতিৰে খেতি কৰি আলু, কাঠআলু, মিঠাআলু, কচু, জলকীয়া, বেঙেনা, গোমধান, কণিধান, লাও, কোমোৰা আদি খাদ্য হিচাপে প্ৰহণ কৰিছিল। অসমৰ ভৈয়াম অঞ্চললৈ প্ৰৱেজিত হোৱাৰ পাছত তেওঁলোকৰ খাদ্যভাসত ইয়াৰ স্থানীয় মানুহৰ প্ৰভাৱ পৰে আৰু নতুন নতুন খাদ্যৰ সংযোজন ঘটে। অসমৰ অন্যান্য-জাতি-জনগোষ্ঠীৰ লগত তেওঁলোকৰ

খাদ্য মিল থাকিলেও তেওঁলোকৰ মাজত স্বকীয় বৈশিষ্ট্যসম্পন্ন বহু প্ৰকাৰৰ খাদ্যৰ প্ৰচলন থকা দেখা যায়। এই বৈশিষ্ট্যযুক্ত খাদ্যসমূহে বহুসময়ত একক আৰু অন্যান্য খাদ্যসম্ভাৱে তেওঁলোকৰ নিজা সাংস্কৃতিক বৈশিষ্ট্যৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰি আহিছে।

মিচিংসকলৰ পৰম্পৰাগত খাদ্যক পাঁচভাগত ভাগ কৰিব পাৰিঃ

২.১ প্ৰধান খাদ্য

২.২ পানীয় জাতীয় খাদ্য

২.৩ উত্তীর্ণ জাতীয় খাদ্য

২.৪ আমিষ খাদ্য

২.৫ সংৰক্ষিত খাদ্য

২.১ প্ৰধান খাদ্যঃ

মিচিংসকল কৃষিজীৱি। সেয়েহে তেওঁলোকৰ প্ৰধান আহাৰ ভাত। দৈনন্দিন জীৱনৰ উপৰি মিচিংসকলে পালন কৰা বিভিন্ন লোক উৎসৱত প্ৰধান খাদ্য হিচাপে আপিনৰ ব্যৱহাৰ লক্ষ্য কৰা হয়। মিচিংসকলৰ লোক উৎসৱসমূহত ব্যৱহাৰ কৰা এই ভাতক দুই প্ৰকাৰে ভাগ কৰিব পাৰি। সেই দুই প্ৰকাৰৰ ভাগ হ'ল- আপিন আৰু পুৰুৎ আপিন।

ক) আপিনঃ

মিচিংসকলে প্ৰধানকৈ তিনিবিধ ধানৰ খেতি কৰে- গুনি বা লাই আমৰ(আছ) আমৃদাং(শালি) আৰু বাও। এই ধানৰ চাউল উলিয়াই দৈনন্দিন ব্যৱহাৰ কৰা উপৰি বছৰৰ বিভিন্ন সময়ত পালন কৰা উৎসৱসমূহত ব্যৱহাৰ কৰে। মিচিংসকলৰ সৰহভাগ লোকে উৎসৱতে সাধাৰণভাৱে সিজোৱা আপিন ব্যৱহাৰ কৰে।

খ) পুৰুৎ আপিনঃ

তৰাপাতত বাঞ্ছি সিজোৱা ভাতক পুৰুৎ আপিন বুলি কোৱা হয়। এই ভাত আলি-আয়ে-লৃগাঙৰ এবিধি অপৰিহাৰ্য খাদ্য। কেৱল বৰা চাউল নাইবা আৰৈ চাউল মিহলায়ো পুৰুৎ আপিন তৈয়াৰ কৰা হয়। পুৰুৎ আপিন সিজাবলৈ প্ৰথমে প্ৰয়োজনীয় চাউলখিনি তিয়াই থোৱা

হয়। চাউলখিনি কুমলিলে টুকি লৈ তৰাপাতত সৰু সৰু টোপোলা বান্ধি এটা ডাঙৰ পাত্ৰত সিজোৱা হয়। চাউলখিনি সিজা যেন অনুমান হ'লে টোপোলাবোৰ পানীৰপৰা তুলি খৰাহি বা চালনীত ঠাণ্ডা হ'বলৈ দিয়া হয়। ভাতৰ দৰে মাংস আৰু মাছৰ তৰকাৰি নাইবা অন্যান্য আঞ্চাৰ লগত পুৰাং আপিন খোৱা হয়। জলপান কৰিও পুৰাং আপিন খাব পাৰি। টোপোলাবোৰ নোখোলাকৈ বাঁহৰ পাচি বা খৰাহিত হৈ দিলে এমাহ-ডেৰমাহলৈকে পুৰাং খোৱাৰ উপযোগী হৈ থাকে। তৰাপাতত থকা ঔষধি গুণৰ বাবেই ই সন্তুৰ। ফাণ্ডন মাহত নতুকৈ ওলোৱা তৰাপাতে পুৰাঙ্ক সুগন্ধৰে ভৰাই তোলে। উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ টাইমূলীয় জনগোষ্ঠী যেনে- আইতনীয়, খামতি, খাময়াং, টুৰং আদি জনগোষ্ঠীৰ মাজত টোপোলা ভাতৰ প্ৰচলন আছে যদিও মিচিংসকলৰ পুৰাং আপিন টোপোলা ভাতৰ পৰা পৃথক। টোপোলা ভাত সিজোৱাৰ পাছত টোপোলা কৰা হয়। আনহাতে মিচিংসকলে সিজোৱা বা ভাপত দিয়াৰ আগতেই টোপোলা কৰে।

২.২ পানীয় জাতীয় খাদ্যঃ

আপংঃ

উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলত বসবাস কৰা প্ৰায় সংখ্যক মৎগোলীয় লোকৰ মাজতে ঘৰৱাভাৱে প্ৰস্তুত কৰা পানীয়ৰ প্ৰচলন আছে। ঘৰৱাভাৱে প্ৰস্তুত কৰা পানীয়ৰ মুকলি ব্যৱহাৰ জনজাতীয় সংস্কৃতিৰ এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য হিচাপে ডল্লিউ-চি-স্মিথ নামৰ এজন সমাজতাত্ত্বিকে চিহ্নিত কৰি আহিছে। অৱশ্যে বৌদ্ধ ধৰ্মাৱলম্বী(টাইফাকে, টাই-টুৰং, টাই খাময়াং, টাই খামতি, চিংফৌ) জনগোষ্ঠীকেইটা ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম। মৰাণসকলৰ মাজতো পানীয় জাতীয় খাদ্যৰ প্ৰচলন নাই। এনে মদ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীয়ে স্ব-আৰ্জিত ভিন ভিন কৌশল প্ৰয়োগ কৰি তৈয়াৰ কৰে। জনগোষ্ঠীভেদে মদক ভিন্ন নামাকবণ কৰিছে। বড়োসকলে ‘জু’ বা ‘জৌ’, তিৰা আৰু ডিমাছাসকলে ‘জু’, ‘চামাগা’, দেউৰীসকলে ‘চুজে’, গাৰোসকলে ‘চু’, কাৰবিসকলে ‘হাৰলং’ বাৰাসকলে ‘ছিমছিনা’ জেমি নগাসকলে ‘হেগোম’ বুলি কয়। মিচিংসকলে স্বকীয় কলাকৌশল প্ৰয়োগ কৰি ঘৰতে তৈয়াৰ কৰা মদক ‘আপং’ বুলি কয়।

জনগোষ্ঠীয় জীৱনচৰ্যাৰ সৈতে অভিন্ন এনে পানীয় প্ৰস্তুত কৰিবলৈ এবিধি পিঠাৰ প্ৰয়োজন। বিভিন্ন বনৰীয়া উদ্ভিদ আৰু পিঠাণুৰি সংমিশ্ৰণত অভিজ্ঞ জনগোষ্ঠীয় মহিলাই এনে পিঠা তৈয়াৰ

কৰাৰ পদ্ধতি আৰু পিঠাৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা বনৰীয়া উদ্দিদসমূহৰ মাজত ভিন্নতা আছে। ভিন্নতা থাকিলেও বৰক্ষেত্রত সাদৃশ্যও লক্ষ্য কৰা যায়। এনে পিঠাক জনগোষ্ঠী ভেদে বেলেগ বেলেগ নামেৰে জনা যায়। যেনে- ‘বাখৰ’,(বড়ো, বাভা, পাহাৰৰ তিৰা, হাজং) মদ পিঠা, (সোণোৱাল কছৰী, আহোম) সুমাও (ডিমাছা), পেৰকুচিৰি (দেউৰী), চুমাটি (গাৰো), হৰতুন থিংকৰ (কাৰবি) ইত্যাদি। মিচিংসকলে এনে পিঠাক এপ'ব বুলি কয়। পিঠাগুৰি লগত ঔষধি গুণসম্পন্ন উদ্দিদ সংমিশ্ৰণ কৰি মিচিং মহিলাসকলে এপ'ব তৈয়াৰ কৰে। এপ'বৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা উদ্দিদসমূহ হ'ল- বিহলঙ্গনী, পিপলী, জলকীয়া, জালুক, হালধি, মধুবিপাত, কঁঠালপাত, বিকম(এবিধ লতা), মাটিকঁঠালৰ পাত, মানিমুনি, দোৰোণ বন, কুঁহিয়াৰ পাত, বাম নাম(ঘাঁহজাতীয় উদ্দিদ), আদাপাত, তাপা, চুৎকেৰ(এবিধ জোপোহা), ইকছেদ ইগয়েদ (এবিধ লতা), মাৰচং, ভেদাইলতা, লং, ইলাচি, যম লাখুটি ইত্যাদিয়ে প্ৰধান। এই এপ'ব বনাবলৈ উল্লিখিত বনৌষধিসমূহত প্ৰথমতে কেঁচাকৈ বা শুকুৱাই উৰালত মিহিকৈ খুন্দি লয়। খুন্দি গুড়ি কৰা বনৌষধিসমূহ পিঠাগুড়িৰ লগত মিহলাই গোলাকৃতিৰ লাড়ু প্ৰস্তুত কৰে। লাড়ুবোৰ চোকা ব'দত শুকুৱাই টান কৰা হয়। টান লাড়ুবোৰ পাতল কাপোৰেৰে টোপোলা বান্ধি বা খৰাহিত হৈ ধোৱাচাং (পেৰৱ) ৰ ওপৰত উঠাই থয়। কেইদিনমানৰ পাছত সেইবোৰ ব্যৱহাৰৰ উপযোগী হয়। আপং তৈয়াৰ কৰোঁতে চাউলৰ পৰিমাণৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি এপ'ব প্ৰয়োগ কৰে।

মিচিংসকলে দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহাৰ কৰা পানীয়ক দুটা ভাগত ভাগ কৰিছে। সেই দুটা ভাগ হৈছে-

- ক) নগিন আপং বা নগজিন আপং বা বগা মদ।
- খ) পংৰ আপঙ বা ছাইমদ।

ক) নগিন আপংঃ

মিচিংসকলে দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহাৰ কৰা এবিধ পাতল পানীয় হৈছে নগিন আপং বা বগা মদ। আলহী-অতিথিক শুশ্রূয়া কৰাৰ উপৰি উৎসৱ-অনুষ্ঠানৰ ই অপৰিহাৰ্য অংগ। এই নগিন আপং তৈয়াৰ কৰিবলৈ সাধাৰণতে বৰা চাউল ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বৰা চাউল নাথাকিলে অন্য চাউলেৰেও এই আপং তৈয়াৰ কৰিব পাৰি। প্ৰথমতে চাউলখিনি শুকুৱাই ঠাণ্ডা হ'বলৈ ডলাত মেলি দিয়া হয়। নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ এপ'ব লৈ তাক ভাঙি গুৰি কৰি সিজোৱা চাউলখিনিৰ লগত মিহলাই দিয়া হয়। সেই মিশ্রণখিনি পাতেৰে ভালদৰে মেৰিয়াই মাটিৰ পাত্ৰ বা কেৰাহীত দুই-

তিনি দিনলৈ ৰখা হয়। মিশ্রণখনিৰ পৰা গোক্ষ ওলালে আপং পকা বুলি কোৱা হয়। পকা আপং দুস্প্তাহমান সংৰক্ষণ কৰিব পাৰি। মুখ বহল মাটিৰ চৰিয়া বা পিতলৰ বাচনৰ ওপৰত এটা খৰাহি থৈ তাত পকা মিশ্রণখনি (আৰগ) ঢালি দিয়া হয়। এই মিশ্রণখনিৰ ওপৰত কুহুমীয়া গৰম পানী অলপ ঢালি হাতেৰে চেপি দিলে যিখিনি বস তলৰ পাত্ৰত জমা হয়, সেইখনিয়েই খাদ্য উপযোগী নগিন আপং। সেই ৰস প্ৰয়োজন অনুসৰি লগে লগে খাব পাৰি নাইবা বটল বা মাটিৰ টেকেলিত ভৰাই কিছু সময় সংৰক্ষণ কৰিব পাৰি। এই আপঙ্গৰ ৰং মাখন বৰণীয়া হয়। অৱশ্যে ছেকি উলিওৱাৰ পাছত আপং বেছি দিন সাঁচি থ'লে মাদকতা গুণ কমি যায় আৰু টেঙা হয়। নগিন আপঙ্গত সামান্য পৰিমাণেহে এলকহল থাকে।

খ) পঃৰ আপং বা ছাইমদঃ

মিচিংসকলৰ অন্য এবিধ পানীয় হৈছে পঃৰ আপং। পঃৰ আপং যিকোনো চাউলৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰিব পাৰি। এই আপং প্ৰস্তুত কৰিবলৈ দীঘলীয়া সময়ৰ প্ৰয়োজন হয়। চাউল, এপ'ব আৰু তুঁহণড়িৰে এই আপং প্ৰস্তুত কৰা হয়। প্ৰথমতে নিৰ্দিষ্ট পৰিমাণৰ চাউল এখন ডাঙৰ কেৰাহিত সিজিবলৈ দিয়া হয়। সম্পূৰ্ণ সিজাৰ আগতে ভাতখিনি নমাই এখন ডাঙৰ ডলাত মেলি দিয়া হয়। ইতিমধ্যে ধানৰ তুঁহণৰি, খেৰ পুৰি যতনাই থোৱা ছাইখনি বন্ধাভাতখিনিৰ লগত অলপ অলপকৈ মিহলোৱা হয় যাতে প্ৰতিটো চাউলৰ ভাতত পুৰা তুহঁৰ এক ক'লা আৱৰণ পৰে। ইয়াৰ পিছত প্ৰয়োজন অনুসৰি এপ'বলৈ ছাই মিহলোৱা ভাতখিনিৰ ওপৰত হাতেৰে মোহাৰি মিলাই দিয়া হয়। মিহলাই থাকোতে ভাতবোৰ যাতে গুড়ি হৈ নাযায় তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য বাখিব লাগে। ইয়াৰ পিছত এই মিশ্রণখনি শুকান মাটিৰ কলহত বতাহ সোমাব নোৱাৰাকৈ ধান খেৰেৰে কলহটোৰ মুখখন বন্ধ কৰি ভৰাই থব লাগে। মুখবন্ধ কলহটোৰ অলপ গৰম পৰিৱেশ অথবা ধোঁৱা চাংৰ ঠাইত থ'ব লাগে। তিনি-চাৰি দিনৰ পাছত কলহবোৰ ৰ'দোৱা হয় আৰু সাঁফৰ খুলি ভিতৰৰ পদাৰ্থবোৰ লৰাই দি কলহবোৰ পুনৰ ধোঁৱা-চাংত উঠাই থৈ দিয়া হয়। ইয়াৰ প্ৰায় এসপ্তাহৰ পাছত কলহৰ পৰা মিঠা গোক্ষ নিৰ্গত হয়। তেতিয়া ইয়াক পকা বুলি কোৱা হয়। পদাৰ্থবোৰ চুইছালে যদি বসাল অনুভৱ হয় তেতিয়া ইয়াক খোৱাৰ উপযোগী বুলি গণ্য কৰা হয়। অন্যহাতে যদি পদাৰ্থবোৰ বসাল অনুভৱ নহয়, টান আৰু গোটা বাঁধে, সুগন্ধও কম পৰিমাণে পোৱা যায় তেনেধৰণৰ আপঙ্গক খোৱাৰ অনুপযোগী গণ্য কৰা হয়। এনেধৰণৰ আপঙ্গক ‘মনবাং’ অৰ্থাৎ অকামিলা বুলি কোৱা হয়। এই আপঙ্গৰ উল্লিখিত বসাল সামগ্ৰীখনি তাঃচুকেৰে ছেকাৰ পাছতহে প্ৰকৃতাৰ্থত খাদ্য উপযোগী পঃৰ

আপং পোরা যায়। এই গোটেই প্রক্রিয়াটোত দহ-পোন্ধৰ দিন সময়ৰ প্ৰয়োজন হয়। তাওচুকৰ তলৰ ফুটাত দিয়া খেৰৰ পৰিমাণ, আপং দ্রব্যৰ সৈতে ঢালিবলগীয়া পানীয়ে পঃৰ আপঙ্গৰ গুণাগুণ আৰু সোৱাদত প্ৰভাৱ পেলায়।

২.৩ উক্তিৰ জাতীয় খাদ্যঃ

মিচিংসকলে প্ৰধান খাদ্য আৰু পানীয় জাতীয় খাদ্য উপৰিও বিভিন্ন উক্তিৰ জাতীয় খাদ্যও গ্ৰহণ কৰা দেখা যায়। এনে উক্তিৰ জাতীয় খাদ্য হৈছে- কচু(এঙ্গে), নৰসিংহ, মছন্দৰী, টেঁকীয়া(অকাং), দোৰোণ, বনজালুক, লাইজাবৰি, যম লাখুটি(পকৃজ্গজ্গ) মানিমুনি, ডিমৰ পাত, টিকনিবৰুৱা(য়ঝুদ), বাঁহগাজ, বেতগাজ, তৰাগাজ, ভেদাইলতা(বুঁকি ঝৌপুদ), পচলা, নেফাফু(পাক্ৰম), পনোনৌৰা, খুতৰা(গেংনাগ), জিলমিল(তাপেং তামেং) বিহলঙ্গনী(ৰক্জি), ব্ৰাহ্মীশাক, শুকলতি, মধুসোলেং, টেঁড়েচী(আগযুব), নলকচু, দহিকচু, ঔলকচু, কণিকচু, পাচমুখীয়া কচু, মান কচু, কাঠআলু ইত্যাদি। এই উক্তিদসমূহৰ সৰহভাগেই ঔষধি গুণসম্পন্ন বুলি বিশেষজ্ঞসকলে মত প্ৰকাশ কৰিছে। প্ৰকৃতিৰ লগত নিবিড় সম্পৰ্কৰে বসবাস কৰা মিচিং লোকসকলে অসমৰ হাবি-বননিত প্ৰচুৰ পৰিমাণে পোৱা এনে উক্তিদসমূহ সহজতে সংগ্ৰহ কৰি খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল। বৰ্তমান হাবি-বননিৰ সংখ্যা হুস পোৱাৰ লগে লগে বহু উক্তিদ দুৰ্লভ হৈ পৰিছে। মিচিং লোকসকলে এনে উক্তিদোৰ সিজাই পাতত দি মাছ আৰু মাংসৰ লগত মিশ্ৰণ কৰি খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰে।

ইয়াৰোপৰি মিচিংসকলৰ পৰম্পৰাত খাদ্যত টেঁঙা আৰু খাৰে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান দখল কৰি আহিছে। টেঁঙাৰ ভিতৰত- নলটেঁঙা(নৌকুং), খৰিছা, ঔটেঁঙা(চম্পা), কণবিলাহী, থেকেৰা, কৰ্দে, টেঁঙেচি, টেঁঙামৰা আদি মিচিংসকলে ব্যৱহাৰ কৰা উল্লেখযোগ্য টেঁঙা। এনে টেঁঙা তেওঁলোকে মাছ বা শাকৰ আঞ্চাত দি খায়। মিচিংসকলে আঠীয়াকলৰ বাকলি, কলমধুনা, মাটিমাহৰ গছ, মাটিমাহৰ বাকলি, খেৰ আদিৰ পৰা খাৰ প্ৰস্তুত কৰে। তেওঁলোকে এই খাৰ শাক পাচলিৰ উপৰি মাছ-মাংসৰ আঞ্চাতো ব্যৱহাৰ সুস্থাদু ব্যঞ্জন প্ৰস্তুত কৰে। জনগোষ্ঠীয় সমাজে খাদ্যৰ জুতি আৰু সুগন্ধৰ বাবে প্ৰকৃতিৰ পৰা আহৰিত বিভিন্ন মছলাৰ ব্যৱহাৰ কৰে। সেইবোৰ হৈছে- আদা, হালধি, মানধনিয়া, টেঁঙামৰা, কেচেৰু, মেচাকি(অম্বে), মেজেঙা মছন্দৰী, পাৰ্বতী, তেজপাত, জলকীয়া, নহৰ ইত্যাদি।

২.৪ আমিষ খাদ্যঃ

অসমৰ জনগোষ্ঠীয় লোকসমাজে সাধাৰণতে নিৰামিষ খাদ্যতকৈ আমিষ খাদ্যই গ্ৰহণ কৰে। ৰাজ্যখনত অসংখ্য নদ-নদী, খাল-বিল, পুখুৰী, জান-জুৰি, জলাশয় থকা হেতুকে অতীজৰেপৰা জনগোষ্ঠীয় খাদ্য তালিকাত অপৰিহার্যভাৱে মাছ অন্তর্ভুক্ত হৈ আহিছে। মিচিং সকলৰ বসতিপ্ৰধান অঞ্চলৰ ওচৰে-পাঁজৰে থকা নদ-নদী, বিল, পথাৰ, পুখুৰী ইত্যাদিত জাকৈ, জুলুকি, চেপা, ডিঙৰা, জাল, পল ইত্যাদিৰে মাছ ধৰি খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰে। ৰৌ, বৰালি, কুঢ়ি, শ'ল, শিঙ্গি, পাভ, শিঙৰা(নাঃৰীং) চেঙেলী, গৈৰৈ, মাণৰ(পাৰুৰ), কাৰৈ, তোৰা(গীৰমেং) বটিয়া, পুঠি(ঙেৰতাগ), খলিহনা ইত্যাদি সৰু-ডাঙুৰ সকলো মাছেই তেওঁলোকৰ প্ৰিয়। এনে মাছ সিদ্ধ কৰি, চুঙাত দি, পুৰি, ভাপত দি, টেঙা দি, শুকুৰাই, খৰিকাত দি, পাতত দি আদি বিভিন্ন পদ্ধতিৰে ৰান্ধি খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰে।

মাছৰ পাছতে মিচিংসকলৰ আমিষ তালিকাৰ ভিতৰত মাংসৰ ল'ব লাগিব। তেওঁলোকৰ মাংসৰ ভিতৰত কুকুৰা, গাহৰিয়ে বিশেষ স্থান গ্ৰহণ কৰি আহিছে। পূজা, উৎসৱ-পাৰ্বণত গাহৰি-কুকুৰা মাংস অপৰিহার্য। আলহী শুশ্রাৰ বাবেও কুকুৰাৰ মাংসক প্ৰাধান্য দিয়া হয়। এনে প্ৰযোজন পূৰণ কৰিবলৈ সকলো মিচিং পৰিয়ালেই কুকুৰা-গাহৰি পোহে। ইয়াৰ উপৰি হাঁহ, খাইী, হৰিণা, পাৰ, শহাপন্থ, ডাউক, বনৰীয়া গাহৰি ইত্যাদিৰ মাংস খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰে। বিভিন্ন শাক-পাচলিৰ লগত মিশ্ৰণ কৰি টেঙা দি খৰিকাত দি ৰন্ধা মাংস মিচিংসকলৰ প্ৰিয় খাদ্য। তেওঁলোকে মাংসৰ আঞ্চা ভাতৰ লগত খোৱাৰ উপৰি পানীয়ৰ লগতো গ্ৰহণ কৰে।

মাছ-মাংসৰ উপৰি মিচিংসকলে বিভিন্ন ধৰণৰ কীট-পতংগ খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰে। খাদ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰা কীট-পতংগবোৰ হৈছে- বৰলৰ টোপ, কুদুৰ টোপ, আমৰলি পৰৱৰাব টোপ, কেঁকোৰা আদি।

২.৫ সংৰক্ষিত খাদ্যঃ

খাদ্য সংৰক্ষণ জনগোষ্ঠীয় লোকসমাজৰ এক মনকৰিবলগীয়া বৈশিষ্ট্য। মাছ-মাংসৰ উপৰি বিভিন্ন শাক-পাচলি সংৰক্ষণ কৰাৰ পৰম্পৰা জনগোষ্ঠীয় সমাজত লক্ষ্য কৰা হয়। জিভাৰ জুতিৰ

সংগতে অভাবের দিনাত থাবলৈ তেওঁলোকে এই আদ্য সংবন্ধণ করে। মিচিসকলের সংবন্ধিত আদ্যের
ভিতৰত শুকান মাছ আৰু শুকান মাস অন্যতম। মাছ সংবন্ধণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰায়াৰোৰ জনগোষ্ঠীয়ে
একে ধৰণৰ ব্যবস্থা অহং কৰা দেখা যায়। মেই অনুসৰিঃ

ক) ব'দ বা জুইত শুবুবাই সংবন্ধণ

খ) মাছৰ লগত বিভিন্ন গচ্ছৰ পাত, বিশেষকৈ বচু আৰু ভোলপাতৰ লগত মিশ্রণ কৰি কৰি
বাঁহৰ চুঙা নাইবা মাটিৰ কলাহত কৰা সংবন্ধণ।

শুকান মাছ (ঝচান):

উন্নৰ-পূৰ্বাধলৰ প্ৰায় সকলো জনগোষ্ঠীয় লোকে বাবিলাকালত খাল, বিল, নদী, জান-
জুবিত পোৱা সকল মাছ ব'দত বা জুইত সংবন্ধণ কৰে। এনেদৰে শুবুবাই সংবন্ধণ কৰা মাছক
মিচিসকলে ‘ঝচান’ বোলে। মে’-জুন মাহত মাছে কণী পাবিবলৈ জান-জুবিত সোমায়। ইয়াক
‘উজানগুনাম’ বোলে। উজানগুনামৰ সময়ত তেওঁলোকে জান-জুবিত ভেটা দি জাল নাইবা অন্যান্য
উপায়ে মাছ ধৰে সবহকে মাছ ধৰিলে ভালকৈ বাছি জুইব তাপত শুবুবাই ঝচান প্ৰস্তুত কৰে।
কাৰৈ, গবৈ, পুঁঠি, পাত, শিঞ্চি, খলিহনা ইত্যাদি মাছ ঝচানৰ বাবে উপযোগী।

নামচিৎ(শুকতি):

ঔষধ্যুক্ত দ্রব্য সংমিশ্রণ কৰি মাছ সংবন্ধণ কৰা পদ্ধতি উন্নৰ-পূৰ্বাধলৰ সকলো জনগোষ্ঠীয়
সমাজত আছে। অবশ্যে জনগোষ্ঠীভেদে সংমিশ্রিত কৰা দ্রব্যসমূহৰ ভিন্নতা আছে আৰু নামৰো
ভিন্নতা আছে। বড়োসকলে বগা কোমোৰা বা কচুঠাবিৰ লগত শুকান মাছ গুড়ি কৰি চুঙাত সংবন্ধণ
কৰে। বাভাসকলে এনেদৰে সংবন্ধণ কৰা মাছক ‘ছিদল’ বোলে। টাইফাকেসকলে ‘পা-নাম’ বোলে।
খামতিসকলে ‘পা-নাক’, ডিমাছাসকলে ‘নামহালাম’ দেউৰীসকলে ‘চুঁচা’, হাজংসকলে ‘হিদল’
গাৰোসকলে ‘নাখাম’ কাৰবিসকলে ‘তমান’ বা ‘মানথুং’ বোলে। মিচিসকলে এনেদৰে সংবন্ধণ
কৰা মাছক ‘নামচিৎ’ বোলে। এই নামচিৎ শুকান মাছেৰে তৈয়াৰ কৰা হয়। প্ৰথমতে মাছৰোৰ
ভালদৰে পৰিষ্কাৰ কৰি ধোঁৰাচাঙ্গত শুকাবলৈ দিয়ে। কেইদিনমান শুকাবলৈ দিয়াৰ পাছত মাছৰোৰ
সম্পূৰ্ণকপে কৰ্কবীয়া আৰু কম গদ্ধ্যুক্ত হয়। শুকান মাছৰপৰা মিচিসকলে দুই প্ৰকাৰৰ নামচিৎ
তৈয়াৰ কৰে। ইয়াৰে এবিধত কোনো পদাৰ্থ মিশ্রণ নকৰাকৈ গুড়ি কৰি বাঁহৰ চুঙাত বতাহ আৰু
পোক-পুকৰা সোমাব নোৰাৰাকৈ চুঙাব মুখ ভালদৰে বন্ধ কৰি ভৰাই থয়। প্ৰথমতে বিহলঙ্গনী

পাতেরে তাৰ পাছত মাটি লিপি দিয়ে আৰু চুঙাবোৰ সবহ সময়ৰ বাবে ভাল হৈ থাকিবলৈ জুহালৰ ধোঁৱাচাঙ্গত উঠাই থয়। এনেদৰে তৈয়াৰ কৰা নামচিং কেইদিনমান পাছতেহে খোৱাৰ উপযোগী হয়। এনে নামচিং পাতত দি বা অন্য আঞ্জাত দি খাব পাৰি।

আনবিধ ‘নামচিং’ বেঙেনাবুলীয়া কচুৰ ঠাৰি, ভোলৰ কোমল পাত আদিৰ লগত মাছ খুন্দি গুড়ি কৰি বাঁহৰ চুঙাত ভৰাই থয়। বাঁহৰ চুঙাবোৰ বতাহ আৰু পোক-পৰৱা সোমাৰ নোৱৰাকৈ বন্ধ কৰি ধোঁৱাচাঙ্গত সঞ্চয় কৰি থোৱা হয়। এনে নামচিং অধিক কাললৈকে ভাল হৈ থাকে। নামচিং বিভিন্ন ধৰণেৰে খাব পাৰি। অকমান নামচিংেই ভালেকেইজনে খাব পাৰে। ইয়াৰ গোন্ধ আৰু সোৱাদ অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

শুকান মাংস(দিন্তান):

শুকান মাংসক মিচিংসকলে দিন্তান বোলে। আংচান হৈছে গাহৰি মাংস শুকান কৰি খোৱা পদ্ধতি। সাধাৰণতে কিছুদিনলৈ মাংস সঞ্চয় কৰিব বিচাৰিলে ডাঙৰ ডাঙৰ টুকুৰা কৰি শুকাবলৈ দিয়া হয়। মাছৰ দৰে মাংসও মিচিংসকলে জুইৰ উত্তাপতে শুকুৰায়। শুকান গাহৰি মাংস সৰু সৰু টুকুৰা কৰি ভাজি বা তৰকাৰিত মিহলাই খাব পাৰি। আগৰ দিনত আলি-আয়ে-লুগাঙ্গৰ আগত মিচিংসকলে চিকাৰলৈ গৈ পছ, গাহৰি চিকাৰ কৰিছিল আৰু পহৰ মাংসৰ এনেদৰে শুকুৰাই সঞ্চয় কৰি উৎসৱত ব্যৱহাৰ কৰিছিল। মাছ-মাংসৰ উপৰি বাঁহৰ গাজ, শুকান খৰিছা, বিভিন্ন শাক-পাচলি শুকুৰাই সংৰক্ষণ কৰাৰ পৰম্পৰা মিচিং সমাজত লক্ষ্য কৰা যায়।

তৃতীয় অধ্যায়

৩.০ মিচিংসকলে উৎসর-পার্বণত ব্যৱহাৰ কৰা খাদ্যঃ

উৎসর-পার্বণ এটা জাতিৰ অপৰিহাৰ্য অংগ। অসমৰ অন্যান্য জনগোষ্ঠীৰ দৰে মিচিংসকলে বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন উৎসর-পার্বণ পালন কৰে। লগতে এই উৎসৱ পার্বণত বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। মিচিংসকলৰ উৎসৱ-পার্বণৰ ভিতৰত প্ৰধানকৈ কৃষিভিত্তিক উৎসৱেই পালন কৰে। ইয়াৰ ভিতৰত তেওঁলোকে পালন কৰা আলি-আয়ে-লৃগাঞ্জেই প্ৰধান। আলি-আয়ে-লৃগাঞ্জ মিচিংসকলে ফাগুন মাহৰ প্ৰথমটো বুধবাৰত পালন কৰে। এই উৎসৱত তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা নৈবেদ্যস্বৰূপ হৈছে- নগিন-পংৰ আপং, পুৰাং আপিন, অয়িং অঙ, আদুন আলি, আংয়ে আদিৰ পৰা অলপ অলপ লৈ উপৰি পুৰুষৰ নামত মৌৰাম কিংৰাত অলপ অলপ দি মৌৰামৰ চাৰিকোণত আপং ঢালি উচৰ্গা কৰা হয়। এই নৈবেদ্যসমূহ উচৰ্গা কৰাৰ পিছতে বীজ ৰোপন কৰোঁতাগৰাকীক পোন প্ৰথমে এবাটি পুৰাং আপিন আৰু পুৰাং, অয়িং আদি খাবলৈ দিয়া হয়। এইদৰে উচৰ্গা কৰাৰ পিছতে গৃহস্থৰ লগতে অন্যান্য লোকসকলে খোৱাৰ পৰ্ব আৰম্ভ কৰে। আলি আংয়ে লৃগাঞ্জত অতীতত সমূহীয়াকৈ কৰা চিকাৰত পোৱা মাছ আৰু মাংস প্ৰতিঘৰত সমানকৈ ভাগ কৰি লৃগাং উৎসৱ আয়োজন কৰিছিল। ক্ৰমান্বয়ে চিকাৰৰ প্ৰথা কমি অহাত সুবিধা অনুযায়ী অঙ' (মাছ) পৰক আদুন(কুকুৰা মাংস) আৰু এংগ আদুন(গাহৰিৰ মাংস) লৃগাংৰ আমিষ খাদ্যৰ তালিকাত অন্তৰ্ভৃত হৈছে।

মিচিং জনগোষ্ঠীয় অন্য এক কৃষিভিত্তিক উৎসৱ হৈছে পংৰাগ উৎসৱ। এই উৎসৱত আয়োজকে গাঁৱৰ মাংগলিক কৰ্মৰ কাৰণে তিনিটা কুকুৰা এটা কলা চেউৰী গাহৰি, দুটা দঁতাল গাহৰি দেৱতাৰ নামত উচৰ্গা কৰাটো পৰম্পৰাগত প্ৰথা। পংৰাগ উৎসৱৰ দিনা সিগম বৰা আৰু বৰানীয়ে উৎসৱলৈ পংৰ আপঙ্গৰ টোপোলা আগবঢ়োৱাৰ নিয়ম। লৃগাঞ্জৰ দৰে পংৰ বাগটো এই পংৰ আপঙ্গেৰে উই বীঞ্জামক স্মৃতি কৰিব লাগে।

মিচিংসকলে আমলেগদত কুকুৰা এটা মাৰি যিয়ে প্ৰথম গোজ ৰৱে তাক ভাতৰ কাঁহীত ঠেঁ এটা খাবলৈ দিয়ে। ইয়াত কম-বেছি পৰিমাণে মাছৰ ব্যৱহাৰ কৰে। সেইদৰে আপিন দগদৰ তেওঁলোকে আঘোণ মাহৰ যিকোনো শুভবাৰ এটাত(শনিবাৰ আৰু মংগলবাৰক বাদ দি) ওচৰ-চুবুৰীয়াক নিমন্ত্ৰণ কৰি আপিন দগদ নিয়ম কৰে। সেইদিনা খোৱাৰ আগতে আয়োজন কৰা খাদ্যৰ পৰা প্ৰথমে উপৰিপুৰুষক অৰ্পণ কৰিহে খোৱা আৰম্ভ কৰে। সচৰাচৰ তেওঁলোকৰ সমাজত কুকুৰা মাংস আৰু পিঠাগুড়িৰ আঞ্চাৰে আপিন দগদ কৰে। ইয়াৰ উপৰিও সেইদিনা পাতত দিয়া মাছ

অলপ হ'লেও প্রয়োজন হয়।

কুমচুং বাঃমৌদত মিচিংসকলে ধান চপোৱাৰ পিছত আয়োগ বা মাঘৰ এটা শুভদিনত কুমচুং উয়ুৰ আয়োজন কৰে। কুমচুংৰ আই লখিমীক আদবিবলৈ কুকুৰা আৰু পঃব আপং নৈবেদ্যৰূপে দি পূজা কৰাৰ নিয়ম। ইয়াত পাঁচ বা সাত খলপীয়াকৈ কটা নতুন কংবাঙ্গৰ প্রয়োজন হয়। সেই কংবাঙ্গত পিঃৰ গছ পাতেৰে সতে বান্ধি কপাহ গুজি কুকুৰাৰ তেজ উচৰ্গা কৰা হয়। বন্ধা হ'লে ঘৰৰ মূৰকীজনে কুমচংক ভিতৰলৈ দুৱাৰমূখত নীতি-নিয়মেৰে সেৱা জনায়। ভোজনত বহাৰ লগতে বাকীসকলেও সামৃহিকভাবে ভোজন কৰে।

চতুর্থ অধ্যায়

৪.০ মিচিসকলে ধর্মীয় অনুষ্ঠানত বাবহাৰ কৰা খাদ্যঃ

মানুহ সমাজপ্রিয়। প্রত্যেক মানুহেই একেওখনকৈ সমাজৰ বাবোণেৰে বাঢ়া থাই আছে। এইফ্রেক্ষত মিচিং জনগোষ্ঠীও পিছপৰা নহয়। মিচিসকলে ধর্মীয় অনুষ্ঠানৰ ভিতৰত পালন কৰা জন্ম মৃত্যু আৰু বিবাহৰ অনুষ্ঠান উপ্রেখনীয়। মিচিং সমাজত সন্তান মাতৃ গৰ্ভত মাৰণ কৰা দিনবে পৰা জন্মৰ পাছলৈকে বহুতো বীতি-নীতি মানি চলা দেখা যায়। ইয়াৰ লগতে সন্তান মাতৃৰ দায়ুৰ প্ৰতি লক্ষ্য কৰি খাদ্যটো যথেষ্ট গুৰুত্ব দিয়া দেখা যায়। মিচিং সমাজত জন্মৰ পাছত প্ৰচলিত এক অনুষ্ঠান হৈছে জাল দিয়া অনুষ্ঠান। সাধাৰণতে সন্তান জন্মৰ তিনিদিনৰ দিনা প্ৰসূতিৰ লগতে ওচৰ-চুবুৰীয়া সকলো মহিলাকে খাবলৈ দিয়া হয়। জাল আঞ্জাই প্ৰসূতিক শক্তি প্ৰদান কৰে আৰু সন্তান প্ৰসৱৰ পাছৰ শৰীৰ দুৰ্বলতা দূৰ কৰি গাৰ বিয় যন্ত্ৰণাও কমোৰাত সহায় কৰে। প্ৰসূতিক জাল সিজাই খোৱাবৰ কাৰণে বিহলঙি, পচতীয়া, সুহনি গছ আদিৰ প্ৰয়োজন হয়। কুকুৰা মাংসৰ লগত জালুক, পিপলি, আদা, নহুৰ কেঁচা-হালধিৰ গুড়িৰ লগত এই জাল তৈয়াৰ কৰা হয়। এমাহ পৰ্যন্ত এই জাল প্ৰসূতিক খুওৱাৰ ব্যৱস্থা কৰে। এই জালে গাৰ বিয় উপশম কৰে আৰু সন্তানৰ কাৰণে দুঃখ উৎপাদনত সহায় কৰে। ই এক তাৎক্ষিক ‘মেজিক’ বিশ্বাস। এই তাৎক্ষিক মেজিক আজিৰ বিজ্ঞানৰ পূৰ্বৰূপ।

মৃত্যু মানৰ জীৱনৰ এক চিৰন্তন সত্য। অসমৰ অন্যান্য সমাজে কৰাৰ দৰে মুমুৰ্য অবস্থাত অস্তিম ক্ষণ গণি থকাজনক বাজলৈ উলিয়াই নিদি আপোন ঘৰতে শেয় নিশ্চাস পেলাবলৈ দিয়াটো মিচিং সমাজৰ আদিম পৰম্পৰা। এই পৰম্পৰাক মানি তেওঁলোকে মৃতকৰ আজ্ঞাৰ সদ্গতিৰ কাৰণে তিনিদিন বা পাঁচদিনৰ দিনা তিলনি পাতি পয়েক, মাহেক বা ছমাহৰ মূৰত উৰম আপিনৰ আয়োজন কৰে। ইহলোকত থাকোঁতে কিবা যদি খাবলৈ মন থাকিলে, সেইখিনিকে দিবলৈ উৰম আপিনৰ দিনা আপিন, আপং, অঙ, আদৰ মৃতকৰ সমাধিত দি দৈ অহাটো প্ৰাচীন পৰম্পৰাগত বীতি এনেকৈ দি আহিলে মৃতকৰ আজ্ঞা সন্তুষ্টি হয়। ইয়াৰ পিছত দদনাঙ্গেই মৃতকৰ উপলক্ষে আয়োজন কৰা শেষ কৃত্য। ই এক পূৰ্ব-পূৰ্বযৰ পূজা।

জন্ম-মৃত্যুৰ লগত আচাৰ-বীতি পালনত কুকুৰা চৰাই অপবিহাৰ্য। মৃতকৰ তিনিদিন বা পাঁচদিনৰ তিলনিত মন্ত্ৰপুত শান্তিজল ঘৰৰ চাৰিওফালে ছটিয়াই অশৌচ আঁতৰোৱা হয় আৰু সেইদিনৰ পৰা ঘৰৰ মানুহে বাহিৰ-ভিতৰ কৰি যাব পৰাৰ বিধান দিয়া হয়। মৃতকৰ দদগাঁও অনুষ্ঠিত নকৰালৈকে তালীঁ উয়ু বৰসেৱা, উৰম-গিয়াতি আদিৰ মূল কাৰ্য কৰিব নোৱাৰে। এৰাৰ নোৱাৰা

বিপদ-বিঘ্নি ঘটিলে আগ করি থবহে পাবে।

মিচিং সমাজতে সাধাৰণতে বেছিভাগ ডেকাই ছোৱালী ঘৰৰ মানুহে নজনাকৈ পলুৱাই নি
গৰ্ব প্ৰথাৰে বিয়া পাতে। মিচিংসকলৰ ‘যামনৌ তাদপুন’ অনুষ্ঠানত কইনা ঘৰলৈ দৰা ঘৰে পাণ-
তামোল, পঃৰ আপঙ্গৰ সৈতে ছুকুৰি ঙচানওমুক অঙ্গক অঙ্গৰ আৰী আকুন ছোৱালীৰ ঘৰলৈ লৈ
যোৱাটো সামাজিক প্ৰথা। আৰী আকুনৰ পৰিমাণ হীন দেৰি হ'লে কইনা ঘৰক অপমান কৰা বুলি
গণ্য কৰা হয়। আৰী আকুন অনুষ্ঠান বিয়াৰ আগমুহূৰ্ততে পালন কৰা হয়। বিয়াৰ দিনা দৰা-কইনাই
ঙচান অঙ্গৰ লগত বিশেষ ধৰণে বন্ধা নিখুট চাউলৰ বগা ভাতৰ পিন্প আপিন একেলগে একেখন
‘ৰৌম্কু অৰৌমত’ খোৱাটো সামাজিক প্ৰথা। এইদৰে একেলগে খালে দৰা-কইনাৰ মাজৰ সম্বন্ধ
অটুট থাকে বুলি কোৱা হয়।

পঞ্চম অধ্যায়

৫.০ খাদ্যর লগত জড়িত লোকবিশ্বাসঃ

লোকবিশ্বাস হৈছে এখন সমাজৰ জনসমষ্টিৰ মাজত পৰম্পৰাগতভাৱে যুগ যুগ ধৰি মনত পুঞ্জীভূত হৈ থকা কিছুমান ধ্যান-ধাৰণা, অভিজ্ঞতা আৰু চিন্তাধাৰাৰ সমষ্টি। অন্য জনজাতিৰ লগত যিদৰে লোকবিশ্বাস অতীজৰে চলি আহিছে ঠিক সেইদৰে মিচিং লোকসকলৰ মাজতো বিভিন্ন লোকবিশ্বাস চলি অহা দেখা যায়। এনেধৰণে। মিচিংসকলৰ খাদ্যৰ লগত জড়িত লোকবিশ্বাস সমূহ তলত উপ্লেখ কৰা হ'লঃ

- ১) মিচিংসকলৰ সমাজত ঠাল-ঠেঙুলি মেলি গুটি ধৰা যিকোনো গুটি আনক ভাগ নিদিয়াকৈ অকলে খাব নেপায় যদি খায় খাওঁতাজনৰ যঁজা আঙুলিৰ পুত্ৰ সন্তান হয় বুলি বিশ্বাস কৰে।
- ২) মদ, চকা অংচুকত(বাঁহেৰে নিৰ্মিত শংকু আকৃতিৰ যতন) কচু, বঙালাও, কোমোৰা আদি ৰাখি খালে অঘটন ঘটি গৃহস্থৰ গৰু-ম'হক বাঘে খায়।
- ৩) মেলি থকা মুখত উৰণীয়া ম'হ-মাখি উৰি আহি সোমালে মাংস খাবলৈ পায় বুলি তেওঁলোকে বিশ্বাস কৰে।
- ৪) ভাত লৰাই দিওঁতে হাতৰ হেতা পিছলি পৰিলে সেই গৃহস্থলৈ আলহী আহে বুলি ভাবে।
- ৫) কুকুৰাৰ মলদ্বাৰ খালে উঠি অহা ডেকাল'বাই খালে সকলো কামতে পিছপৰি থাকে বুলি বিশ্বাস কৰে।
- ৬) তৰকাৰি বা আঞ্চাৰ সৈতে কেৰাহীৰ তলিৰ এলাঙ্কুত অহা যেন দেখাকৈ ফিৰিঙ্গতি উঠিলে গৃহস্থই মাংস খাবলৈ পায় বুলি বিশ্বাস কৰে।
- ৭) মাঃয়ং(এবিধ বনৰীয়া মিঠা আলু) খান্দিবলৈ যাওতে বান্দৰ জাতীয় বস্তু দেখিলে খান্দিবলৈ লোৱা মাঃয়ংৰ গুটি ডাঙৰ নহৈ বান্দৰৰ আঙুলিৰ দৰে সৰু সৰু হয় বুলি বিশ্বাস কৰে।
- ৮) মতা মানুহ চৰু ঢাকনিত ভাত খাব নাপায়, এনে ঢাকনিত ভাত খোৱা মতা মানুহৰ মনত সৰু কামটো আউল লাগে বুলি বিশ্বাস কৰে।

- ৯) পৰৱা খালে পানীত সাঁতুৰিব পাৰে বুলি মিচিংসকলে ডিমৰু আৰুক তাকুক আংয়োৰ
ভিতৰত থকা পৰৱা খায়।
- ১০) মতা মানুহে মৃঃতুৰ ভাত (ভাতৰ চৰৰ ঢাকনিৰ তলত চামনি দৰে তৰপ বান্ধি থকা
ভাত) খালে মগজু সুস্থিৰ নহয় বুলি ভাবে।
- ১১) ভাত খোৱাৰ অন্তত পেট মোহাবিলে পেট ডাঙৰ হয় বুলি বিশ্বাস কৰে।
- ১২) কচু আৰু আদা চোৰ কৰি খাব নাপায়। চোৰ কৰি খালে আদা আৰু বহুমুখী কচুৰ
দৰে যঁজা আঙুলিৰ ল'ৰা-ছোৱালী জন্ম হয়।
- ১৩) চৰু বা ঘটিৰ তলৰ পোৰা ভাত খালে ডেকা ল'ৰা-ছোৱালীয়ে খালে বিয়াত বৰষুণ
দিয়ে বুলি বিশ্বাস কৰে।
- ১৪) ল'ৰা-ছোৱালী আৰু তিৰোতাই মাছৰ মাঠা খালে পিতৃ বা স্বামী সোনকালে মৃত্যু হয়
বুলি বিশ্বাস কৰে।

ষষ্ঠ অধ্যায়

৬.০ লোকসাহিত্যত মিচিং খাদ্যঃ

খাদ্য যিহেতু মানহৰ মৌলিক প্ৰয়োজন। সেই খাদ্যৰ লগত অনেক লোকসাহিত্য জড়িত
হৈ আছে। প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰ লোকসাহিত্যত খাদ্যৰ উল্লেখ পোৱা যায়। উদাহৰণস্বৰূপে-
মিচিংসকলৰ অইনিঃতমত খাদ্যৰ উল্লেখপোৱা যায় এনেদৰে-

১) বৰ্কপ পৰক অংলাংকা

দলৃঃদউৱীম দলাংকা।

দংলং আজন জন্মাংকা

কা঳ৃঃদউৱীম কা঳াংকা।।

ভাৰাৰ্থঃ মতা কুকুৰা পুহিবা

খাৰলৈ মন গ'লেই খাৰা

গঁৱতে পীৰিতি কৰিবা

চাৰলৈ মন গ'লেই চাৰা।

২) পিতাং অয়িং আলুমক

আদিন আৰমনা চৌপকৃত

লঙ্কীকনড়ম লক বাইয়ীম

নউঅৃং আৰমনা ইনকৃত।

ভাৰাৰ্থঃ পিঠাণ্ডি আঞ্চাত পিঠাৰ লদা এটা মাংস বুলি চুই পাঁলো, এদিনাখন

তোমাৰ বায়েৰাক তুমি বুলি চিকুটি পাঁলো।

৩) দেঃকক আচ্চৌম তঃদাগগ্ম

আপং তঃলৃদ আঙুদাগ

দেঃকক আস্মেম কাংদাগগম

অইনম কাঃলুদ আঞ্চুদাগ।
ভাবাৰ্থঃ বহুত পানী খালেও
আপং খোৱাৰ স্পৃহা বেলেগ
বহুত ছোৱালী দেখা পালেও
তোমাক চোৱাৰ স্পৃহা বেলেগ ইত্যাদি।

ফকৰা-যোজনাত খাদ্যঃ

অঙ্গম মাদুঁনৌ পাঃতাঙ্গম মাদুঁন
(মাছ লাগে নে পুখুৰী লাগে)

অয়িঞ্জোম কাঃলা আল্লম লংগাঃ
(আঞ্জা চাই লোণ দিবা)

আল কামান অয়িঞ্জো নৌংকামান অকুমৌ
(লোণ নিদিযাৰ আঞ্জা, পত্নী নথকা ঘৰ)

মকাঙ্গোম্ কাঃলা আমঃবুনৌম লুকলাঃ
(চৰু চাই চাউল দিবা)

আপংতুঃলা অপং লেন্দাগ
(আপং খাওঁতে টিকা ওলোৱা)

লুমাৰ চুমকল শেৰতাগ চুম্মুন্মা চুমকে চুলা ছিদ।
(চেঙেলী মাছৰ জাঁপ দেখি পুঠি মাছে জাঁপ দি বিপদত পৰে)

বাদিন দদ বীলাঃ তৃঃমাঃ
(মাংস খায়, মাংসৰ জেলি নাখায়)

সপ্তম অধ্যায়

৭.০ উপসংহার

মিচিংসকলৰ খাদ্য সংস্কৃতি অধ্যয়ন কৰিলে দেখা যায় যে তেওঁলোকৰ পৰম্পৰাগত খাদ্যাভাস স্বকীয় বৈশিষ্ট্যৰে পৰিপূৰ্ণ। তদুপৰি আন ওচৰ-চুবুৰীয়া জনগোষ্ঠীৰ খাদ্য পৰম্পৰাৰ বৈশিষ্ট্যৰ লগতে বহু দেশী-বিদেশী জাতি-জনগোষ্ঠীৰ অত্যাধুনিক খাদ্যাভাসৰ নানা উপাদান তথা বৈশিষ্ট্যতো সংমিশ্ৰণ ঘটা দেখা যায়। কিন্তু কোৱা হয় যে নগৰীয়া হোটেল, রেষ্টুৱেণ্ট আদিত প্রাপ্ত অত্যাধিক মচলা দি ৰক্ষা আধুনিক কৃত্ৰিম খাদ্যসম্ভাৱতকৈ মিচিং তথা আন আন থলুৱা জনজাতীয় খাদ্যাসম্ভাৱৰ চাহিদা দিনক দিনে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। আনকি বিদেশী পৰ্যটক তথা আন্তঃবাস্তুৰ বজাৰতো মিচিংসকলে খৰিকাত দি সেকি, পুৰি খোৱা গাহৰি মাংস, পংৰ আপং পুৰাং আপিন, বিবিধ বন শাকৰ আঞ্চা আদিয়ে দৃষ্টি আৰ্কষণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। মুঠতে মিচিংসকলৰ প্রাকৃতিকভাৱে পৰম্পৰাগত পদ্ধতিৰে কুটা-বছা কৰি ৰক্ষা বিবিধ খাদ্যসম্ভাৱ বিজ্ঞানসম্ভাৱ, ঔষধি গুণযুক্ত, ফলদায়ক আৰু ৰচিসম্ভাৱ। স্বাস্থ্য আৰু সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যৰ ফালৰপৰাও মিচিংসকলৰ পৰম্পৰাগত খাদ্যাভাস অতি মৎগলজনক।

৭.১ সিদ্ধান্তঃ

মিচিংসকলৰ খাদ্যাভাসৰ ওপৰত আলোচনা পত্ৰখনত আমি কিছুমান সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব পাৰোঁ। সেইবোৰ হৈছে :-

- ১) এই আলোচনা পত্ৰখনত মিচিংসকলৰ খাদ্যক প্ৰধানকৈ পাঁচটা ভাগত ভাগ কৰা হৈছে। আৰু প্ৰতিটো ভাগতে তেওঁলোকে যিকোনো খাদ্য সিদ্ধ কৰি খোৱাৰ পৰম্পৰা আছে।
- ২) মাছ-মাংস পুৰি আৰু খৰিকাত দি খোৱাৰ পৰম্পৰা মিচিং সমাজত লক্ষ্য কৰা যায়।
- ৩) খাৰ আৰু টেঙাই মিচিংসকলৰ খাদ্য তালিকাত বিশেষ স্থান লাভ কৰা দেখা গৈছে।
- ৪) উত্তীর্ণ জাতীয় খাদ্যৰ প্ৰয়োগ কেনেদৰে বনৌষধি হিচাপে কাম কৰে তাৰ আভাস এই পত্ৰত দিয়া হৈছে।
- ৫) মিচিংসকলৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত উৎসৱ-পাৰ্বণ (বিশেষকৈ কৃষিভিত্তিক উৎসৱ) আৰু ধৰ্মীয় অনুষ্ঠানত পুৰাং আপিন, আপং, অঙ-আছন আদি খাদ্য কেনেদৰে

ব্যৱহাৰ কৰে তাৰ এটি চমু আভাস দিয়া হৈছে।

৬) অসমৰ অন্যান্য জনজাতিবোৰে লোকসাহিত্যত যিদৰে স্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম
হৈছে ঠিক সেইদৰে মিচিংসকলেও খাদ্য সম্পর্কত বিভিন্ন গীত-মাত, ফকৰা যোজনাৰ
মাধ্যমেন্দি সমাদৃত লাভ কৰিছে।

প্ৰসংগটোকাঃ

- ১) দাস, ড° অংশুমানঃ অসমৰ জনগোষ্ঠীয় লোকখাদ্য। পৃঃ ৬৩, ৬৪, ৬৫, ২৭৫, ২৭৭।
- ২) ৰাজখোৱা, ড° অজন্তাঃ মিচিং সংস্কৃতিৰ সুবাস। পৃঃ ১৫৭, ১৫৮, ১৬০, ১৬১।
- ৩) কাগযুং, ড° মণালীঃ ক্ৰমবিৱৰ্তনত মিচিং লোক উৎসৱ। পৃঃ ৩৫৬, ৩৫৭।
- ৪) কাগযুং, ড° মণালীঃ অসমৰ সংস্কৃতিৰ অধ্যয়ন। পৃঃ ১৩১, ১৩৮, ১৩৯, ১৪২, ১৪৯।

গ্রন্থপঞ্জীঃ

- (১) গণে, চাও লোকেশ্বৰঃ অসমৰ লোক-সংস্কৃতি-২ ক্ৰান্তিকাল প্ৰকাশন, এম.জি. ৰোড,
নগাঁও, প্ৰথম প্ৰকাশন ফেন্সৱাৰী, ২০১১ চন।
- (২) ৰাজখোৱা, ড° অজন্তাৎ মিচিং সংস্কৃতিৰ সুবাস, বনফুল প্ৰকাশন, হাতীগাঁও, গুৱাহাটী-
৩৮
- (৩) দাস, ড° অংশুমানঃ অসমৰ জনগোষ্ঠীয় লোকখাদ্য আৰ-বাকৰ বিক্ৰী কেন্দ্ৰঃ সৰস্বতী
মার্কেট, যশোবন্ত ৰোজ, পাণবজাৰ, গুৱাহাটী-১
- (৪) ফুকন, বসন্ত আৰু পাংগিং জেউতিঃ উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ নৃ-গোষ্ঠীয় মহিলাৰ পৰম্পৰাগত
দক্ষতা আৰু কলা-কৌশল, ইতিহাস বিভাগ, মৰাণ মহিলা মহাবিদ্যালয় মৰাণহাট।
শিৱসাগৰ অসম।
- (৫) কাগযুং, ড° মৃণালীঃ ক্ৰমবিৱৰ্তনত মিচিং লোক উৎসৱ, অলিম্পিয়া প্ৰকাশন, ৰাজগড়,
গুৱাহাটী, প্ৰথম প্ৰকাশ- ডিচেম্বৰ।

তথ্য দাতার তালিকাঃ

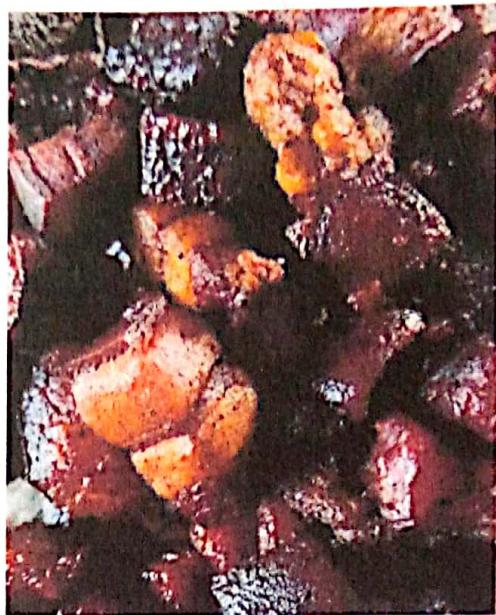
১)	তথ্য দাতার নাম	ঃ নমিতা পলং
	বয়স	ঃ ৪৩ বছৰ
	বৃত্তি	ঃ গৃহিণী, হস্তত্ত্ব শিল্প
	ঠিকনা	ঃ গড়াজান মিচিং গাঁও
	ডাকঘর	ঃ গড়াজান
	জিলা	ঃ যোৰহাট
	ৰাজ্য	ঃ অসম
২)	তথ্য দাতার নাম	ঃ অঙ্গুমণি বেগন
	বয়স	ঃ ৩৩ বছৰ
	বৃত্তি	ঃ গৃহিণী
	ঠিকনা	ঃ গড়াজান মিচিং গাঁও
	ডাকঘর	ঃ গড়াজান
	জিলা	ঃ যোৰহাট
	ৰাজ্য	ঃ অসম
৩)	তথ্য দাতার নাম	ঃ বিশাল মিপুন
	বয়স	ঃ ২০ বছৰ
	বৃত্তি	ঃ ডিগ্রী তৃতীয় ষান্মাসিক ছাত্র
	ঠিকনা	ঃ গড়াজান মিচিং গাঁও
	ডাকঘর	ঃ গড়াজান
	জিলা	ঃ যোৰহাট
	ৰাজ্য	ঃ অসম
৪)	তথ্য দাতার নাম	ঃ লিলি পলং

বয়স	৬৫ বছৰ
বৃক্ষ	গৃহিণী
ঠিকনা	গড়াজান মিচিং গাঁও
ডাকঘর	গড়াজান
জিলা	যোবহাট
ৰাজ্য	অসম

ଆଲୋକଚିତ୍ର

ପଂଖ ଆମ୍ବ

ତେଣୁଳ ମାଂମ (ଦିନ୍ଚାଳ)

ତେଣୁଳ ମାଛ (ଶର)

ନଗିନ ଆମ୍ବ

ଧରିଚା

ଆଶୀର୍ବାଦ

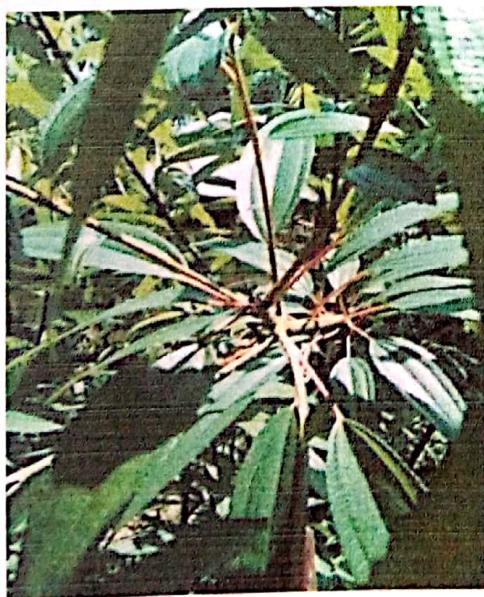
ଡକ୍ଟର ପାତା

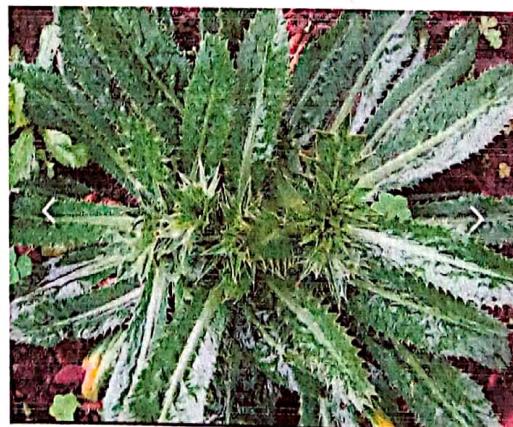
ନଷ୍ଟଜିଂହ

ବିଲଙ୍ଗମୀ (କର୍କୁଡ଼ି)

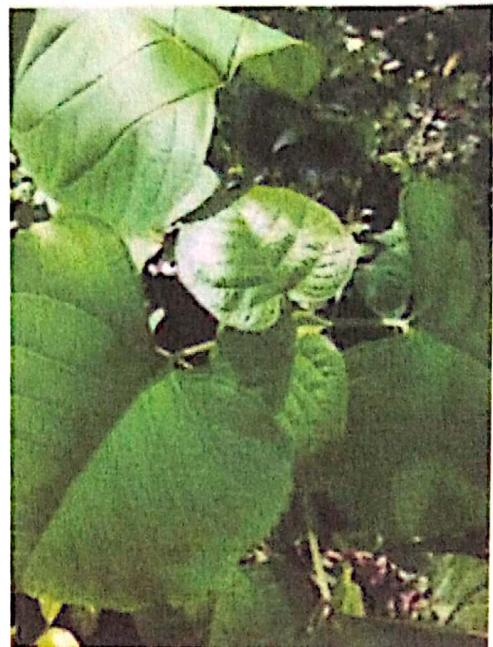
ମେଚାକି

ମାନ୍ୟନିମ୍ବା

ଦେଉଳା (ରୁଂକି ବୀପୁଦ)

ନେମାତ୍ତୁ (ଲାକ୍କଣ୍ମ)

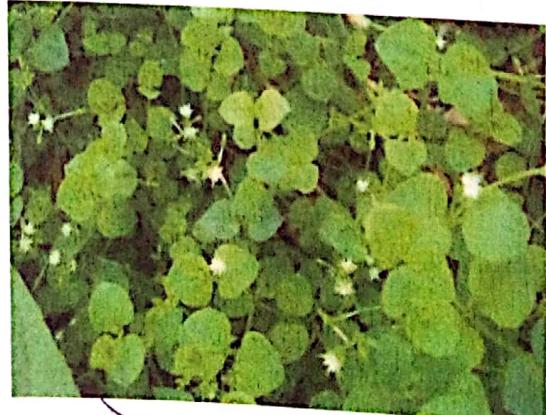
ମାଗିଶୁଳ

ପାଦିଳ

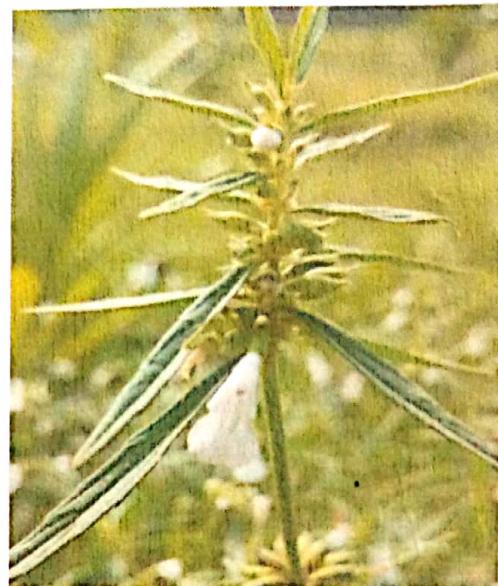
ପାଲାଲୋହ୍ୟା

ଲାତୁଜୀଏବି

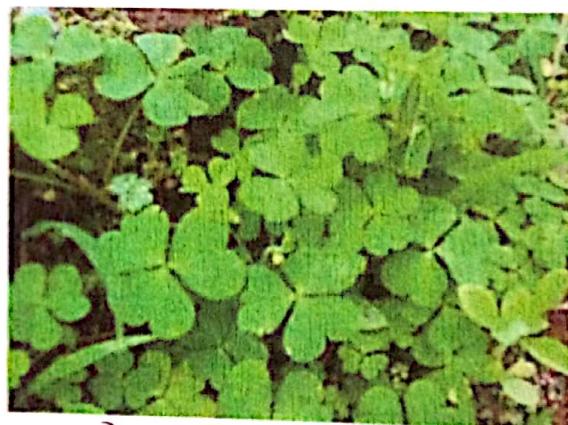
মহুবী

দোঁখেন বন

লিমপাত

ট্রিফলি (আগম্বৰ)

জালুক

“মিচিংসকলৰ খাদ্যাভ্যাস”

ডিব্রুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক তৃতীয় বর্ষৰ ষষ্ঠ যান্মাসিকৰ অসমীয়া DSE-
৩(H) কাকতৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা কৃতি গৱেষণা প্ৰকল্প

তত্ত্বাবধায়ক
ড° মৃণালী কাগজুং
সহকাৰী অধ্যাপিকা
অসমীয়া বিভাগ

প্ৰস্তুতকৰ্তা
কাকলী কছাৰী
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষৰ
ষষ্ঠ যান্মাসিক
অসমীয়া বিভাগ
ৰোল নং: ৩০৮১০০৯৯
পঞ্জীয়ন নং: S1921629

নন্দনাথ শহীকীয়া মহাবিদ্যালয়, তিতাবৰ